

Chyby při farmakoterapii v běžné praxi

PharmDr. Josef Suchopár

DrugAgency, a. s.

Chybovat je lidské, o tom není pochyb. Chybám se nevyhnou ani lékaři nebo farmaceuti. Přitom ale podávají léky, o kterých mnohdy mají jen omezené množství informací pacientům, o kterých obvykle ví ještě méně.

V roce 2017 byl WHO vyhlášen program, jehož cílem je omezení počtu lékových chyb na polovinu, a to v průběhu příštích 5 let. Na tento program reagovalo několik států a představilo své vize, jak cíle WHO dosáhnout. Bohužel nikoliv Česká republika. Např. Velká Británie uvedla ústy svého ministra zdravotnictví, že dojde v rámci NHS ročně k 230 milionům lékových chyb. Podezření na úmrtí pacientů v souvislosti s lékovou chybou je u více než 22 tisíc pacientů a z nich 712 v roce 2017 zemřelo v příčinné souvislosti s lékovou chybou.

Lékové chyby lékařů mají různý charakter. Pacientům může být podán nesprávný nebo nevhodný lék, nebo může být pacientovi podán správný lék, ovšem v nesprávné dávce. Může se jednat o nepodání indikovaného léku (START kritéria) nebo naopak podávání léku bez jasné indikace (STOP kritéria). Také mohou být léky podávány duplicitně. Značné množství lékových

chyb souvisí s nedostatečným nebo i zcela absentujícím monitorin- gem účinku léků. Lékových chyb se mohou dopouštět i lékárníci, např. při substituci léků v lékárnách, prodejem nevhodných nebo nesprávných volně prodejných léků nebo potravinových doplňků. Lékových chyb se dopouštějí nepochybně i pacienti, kteří léky zapíjejí nevhodnými nápoji, užívají je nesprávně ve vztahu k jídlu, užívají nesprávné či nevhodné doplňky stravy, fytofarmaka či tradiční čínskou medicínu.

Pravděpodobně nejčastější lékovou chybou je současné podávání dvou léků, které vzájemně interagují. Takové kombinace mohou být i velmi nebezpečné a pacientům mohou ohrozit zdraví nebo dokonce mohou způsobit i jejich smrt.

Prevence lékových chyb není snadná a nelze jí dosáhnout rychle. Je do ní třeba zapojit zdravotnické profesionály, pacienty a jejich sdružení, zdravotní pojišťovny i odpovědné státní úřady a místní samosprávy. Skutečnost, že se naše země dosud nezapojila do výzvy WHO svědčí o rezignaci a bezradnosti na straně politiků.